

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 kor.
Negyed évre . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér petítésára 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
DÉKÁNY MIHÁLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajlagosok:
STRAUSZ SÁNDOR.

A nagy gyásznap.

Hazám dicsőült nagyjai, a ti szellemetek besugározza az évszázadok keserves küzdelmeit, a ti forró hazaszeretetek és megíngathatlan hitetek a magyarok Isteneben megvilágítja még a legsötétebb bizalmatlanságot is, a ti szeplőtlen eszménységtek, halálmegevetéssel párosult hősiességeitek minden időkre tündöklő példát ad az utódoknak.

A borús égen is vannak csillagok, a szenvedés is emeli a lelket. A nehéz napokban vigaszt nyújtottak hazánkfiainak vitézségei és a csüggedésnek nem találkozható helye, ahol a jellem szakadatlanul aratott diadalokat a nyers erő fölött. Az ellen gázolhatott vérünkben, de nem irhatta ki lelkünkben azt bizalmat, hogy ismét és nemsokára el fog következni az a kor, a melyben erős és hatalmas lesz a magyar nemzet.

Október hatodika a sok gyásznap között a leggyászosabb! Az aradi nagy piacon játszódott le a véres dráma. Ezt a teret szentelték meg vitéz magyar vérrrel. A tizenhárom vértanu több mint ugyanannyi milliót lelkesít lángoló hazaszeretetre és tartja bennük ébren a teltrevágyást, valahányszor veszély fenyegeti szabadságunkat.

Miként akkor, haláluk napján, úgy most is az egész nemzet együtt legyen velük; — minden szívben állítunk emléket nekik, — mindannyiuknak külön-külön, egyenkint; ők legyenek szívünk vezérszavai, állítsuk őket lelkünk elé, vajjon mit csinálnának ők és mire buzdítanának minket, ha most leszállnának a halhatatlanság egéről és ismét emberekké válnának és látnák maguk előtt ezt az országot?

Csak az tudna erre feleletet adni, aki a csillagnyelvet érti; de bizonyára most is azt harsognák: »Talpra magyar, hi a haza« csatára, de vére nélküli csatára, a szellem és erkölcs fegyverével. Most is egy nagy táborra lelkesítenék e nemzetet, csak hogy most nem öldöklő, hanem éltető munkára vezényelnék seregeiket. Most is hirt és dicsőséget szereznének a magyar névnek, de diadalmi helyüket a szeretet, a tudomány és művészet oszlopaival jelölnék — vajha itt volna már az, aki a csillagok e beszédét a nemzetnek hirdeténe — óh, hogy fogadnók magunkba a fényes csillagigéket, szabadságunk vértanuinak sugárjairól!

Október hatodikán! Akkor sem sirtunk, most sem sirunk. Akkor a fájdalom dermedtette meg szívünket, halva látván dicsőségünket; most a remény szívja fel könyeinkeket, újra élve látva őket, csillagok fényében lelkünkbe ömlesztvén sugaras halhatatlanságunkat, tanulságul biztatásul, hogy nem lehet elveszve a nép, melynek ilyen vértanui vannak.

A vértanu tábornokok onnan felülről mind, mind mosolyognak le reánk október

hatodikán; nem hallak meg, hogyan is halhatna meg az, aki a hazának él! Csak megdicsőültek, hogy örök dicsőséget szerezzenek nemzetüknek, mely e dicsőségből merít lelki lápot a szabadság és önállóság fentartásáért való küzdelemre.

Egykor és most.

Alig van veszedelmebb, alattomosabb ellensége a békés nyugalomnak és megelégedésnek, mint a multnak összehasonlítása a jelennek. Az ilyen összehasonlítások és elmékedések elkekerítik, megkérgesítik a kedélyt, elhomályosítják a szemet, úgy hogy vak lesz minden szép és jó iránt, mit a jelen nyújt; pusztítólag hatnak, mint a méreg és ha nem küzdünk ellenök, vad óriásokká nőnek és minden fakadó virágot ellipornak, mielőtt gyümölcsöt hozott volna.

Aki most nehéz gonddal, nélkülözések közt, nyomorral küzködik, s egykor a bőséges öleiben boldogabb időket élt, annak nagyon nehéz arra fájdalom nélkül visszagondolni, a multat a jelennek össze nem hasonlítani, s akaratlanul is ellebben a sóhaj ajkáról: »Egykor — és most!«

Ne engedjük át magunkat ama meddő összehasonlítások hatalmának — mert az sőtét hatalom, le kell azt győzni, elnyomni; ne hasonlítsuk össze minduntalan azt, ami volt, azzal ami van, mert ilyen összehasonlítással úgy a jelen, mint a mult ellen vétünk. Ha az a mult csakugyan annyival szebb és jobb volt, akkor vigasz is rejlik a visszaemlékezésben és hátérzetelt kelt lelkünkben. Az élvezett boldogság sugarai engesztelő fényt vetnek a komor, rideg jelenre és nyájasabbá teszi azt a visszaemlékezés derűs sugara.

Igaz, hogy az elmúlt és vissza nem szereshető boldogság emléke, vérző seb, mely a boldogság nélküli jelenben fájdalmasabban sajog, de hát vigasztaló erővel bír az a tudat, hogy egykor mégis ismertük, bírtuk azt a boldogságot, melynek nagy becsét akkor tán nem is tudtuk kellőleg méltányolni.

De az is igaz, hogy a mult az emlékezet alkonyat pirjának fényében, ragyogó fátolyba burkolva merül föl lelki szemünk előtt, a távolság a fényt fényesebbnek, az árnyékoketvebbé sötétnek mutatja, úgy mint a távoli bércet éles, merev, hegyes szirtjei és ormai lágy körvonatokban tűnnek fel a szemnek és az örvényeket és szakadásokat takarja, s ez éppen a főoka annak, hogy a mult és jelen összehasonlítása a legtöbb esetben a multnak előnyére válik, olyannyira, hogy könnyen hálátlanná tesz minket, a jelen iránt, sőt arra is bírhat, hogy elkekeredésünkben nem leszünk képesek megbecsülni, amit a jövő hozhat, ugymint azt sem vesszük figyelembe, amit boldogságunk hajótöréséből megmentettünk.

És vajjon az a mult, az aranyos idő nem tartalmazott semmi szomorut, s ha most visszaváraszolhatnók, vajjon nem óhajtanánk-e, hogy egyik-másik dolog, esemény, ne úgy történnék, a hogyan történt — vagy egyáltalán éppen ne is történnék?

Ha a mult jobb volt — s jobb volt már csak azért is — vagy éppen azért — mert akkor fiatalabbak voltunk, akkor leg-helyesebben tiszteljük emléket ha a jelen iránt igazságosak vagyunk és inkább előre tekintünk a jövőbe, mint hátra a multba. Hasztalan a panasz, ha a bajt akkor ismerjük fel, mikor már késő, ha nem változtathatunk már azon, hogy az, ami volt, szebb és jobb annál, ami van; s hasztalan az is, ha az összehasonlításoknál szabad teret engedünk a képzeteknek, hogy oly ragyogó színekkel fesse elénk — bármiszép, bármi boldog volt a mult — mégis csak halottnak kell tekintenünk — s e drága halottat nem ébreszthetjük életre, habár saját életünket adnók is cserébe — kössünk koszorút az emlékezet legszebb virágaiból és helyezzük a multnak sirjára — ha a koszorura egy pár forró köny is hull lelkünk mélyéből — azt a jelen nem vesszi rossz néven de a holt iránti kegyeletnek elegendő tettünk, forduljunk ismét az élethez — a jelenhez; a mai nap, a jelen óra is megköveteli a maga jogát; a »mára« »holnap« következik és annak hajnalpirja azokra is mosolyog, kik már a reménytel is leszámoltak.

Az élet, a bölcsészet legigazabb tétele azt mondja:

»Okulj a multon és használd fel a jelenet úgy, hogy a jövőnek is jusson.«

K Ü L Ö N F É L É K.

Az Uránia előadásairól.

Október hó 8, 9 és 10-én a budapesti Uránia színház előadást rendez Csáktornya és legvonzóbb, legkiválóbb három műsor-darabját hozza színre.

Az első estén Pékár Gyula »Pénc öfélése« című darabját adják. Ez a kiváló, nagytudományú író, aki munkáit mindig a rococo stíl finom zománcával vonja be, aki bámulatos invencióval, megragadó színekkel kezeli azokat, nem választhatott a maga számára szebb, érdekesebb tárgyát.

Elvezeti a nézőt mindenhová, ahol a pénz nagygyá, hatalmassá teszi az embert, s a hol a nyomorba, bünbe kergette őket. Megelevenedik az ó- és középkor és előttünk állnak a jelen képei. Látjuk a hatalmas keleti birodalmat, a középkor nagyszerű városait. Görögország gyönyörű regével, Róma mulatságaival, cirkuszaival és nyomorban sanyalódó rabszolgáival áll előttünk. És a boszorkányok, a babona szerencsétlen áldozatai; az alchymista, aki életét szentelte a

sárga bálványnak. Fölcsapnak a forradalom hullámai XIV. Lajos és Pompadour kora büntetéseiül. Szól a »Mese az aranyról« (mozgófénykép). S jön Krisztus a nagy vigasztaló; látjuk a hatalmas egyházat! És jönnek a koldusok. »A pénz ördöge« birodalmába visz végül. S a mig a nyomor és hűn tanyáit látjuk, felcsillan egyszersmind Monte Carlo káprázatos fénye; a kártya minden mámoros gyönyörűsége és kétségbeejtő borzalma. Majd a házasság tragédiáira kerül a sor és »Egy leány történeté«-vel (mozgófényképek) ér véget a darab.

Második este Szemere Attila »Japán« című munkája kerül színre. A közelmúltban ez a kis szigetország egész Európát foglalkoztatta és lázba ejtette. Megismerjük a buddhisták vallását, ezt a bölcsészettel és lemondással teli hitet; művészetét, építkezését. Látjuk a nőt, akit ma is »virágszál«-nak tekint a japán s köztük a bájós, szegény kis Gésát, a híres teaházak mandolinpengelő, vagy énekes táncosnőit. Az ország festői tájai, vizesései kápráztatják szemünket, a pompa és fény ragad magával.

Hadai, melylyel Európa legnagyobb hatalmát súlyesztette alá és tengerészete, mely ma első helyen áll, zárják le a darabot.

A harmadik napon Olaszország egyik legszebb városába vezet Tormay Cécile, a ragyogó tollú író. »A virágok városa« ez a neve Firenzének és ezt a nevet méltán megérdemli. Pompás diszvirág, melyen a természet s a művészet minden pompája, minden szingazdasága csillog. Itt éltek a középkorban a Mediciek, a Pittiek, itt ült a tanyát a legnagyobb olasz művészet s itt volt napirendben a boszorkányégetés, az orgyitok, a vérfürdő. Az Arnóvígy csodaszép viránya közepette fekszik a város, az építészeti, festészeti minden remeke ékesíti s a középkor minden vétké, minden ballépése teszi nagyszerűen, fenségesen borzalmassá. Majd megjelenik a modern Firenze. Látjuk remek fekvését, építkezéseit, virágkorzóit, lóversenyeit. S a virágok városának legszebb virágait: Firenze asszonyait stb.

— **Közelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXIV-ik évfolyam IV-ik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük az előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap széklődésében fenakadás történjen. Tisztelettel a kiadóhivatal.

— **A király nevenapját** ez évben is a szokásos kegyelettel ünnepelték meg Csáktornya. A középületeket felobogózták és délelőtt 9 órakor a róm. kath. templomban ünnepélyes nagymise volt, melyen jelen voltak: a helybeli uhlanus tisztikar, az iskolák ifjuságai tanítóik és tanáraik vezetése alatt, Csáktornya nagyközség előjárósága, a csáktornyai hivatalok és testületek. Az ünnepi misét Rosman Robert szentlenczrendi házfőnök mondotta segédlettel és az egyházi dalokat Varga Volfgang hitoktató énekelte. Misen végén a jelen volt közönség a »Hymnust énekelte el.

— **Áthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszter Tury Ernő csáktornyai postatisztet, főnökhelyetést saját kérelmére a nagykanizsai 1. számú postahivatalhoz helyezte át.

— **Jegyzői helyettesítés.** Kornfeind Nándor drávavásárhelyi községi jegyző, mint már megirtuk, 40 évi jegyzői működés után nyugalomba ment és a jegyzőség vezetésétől folyó hó 1-től kezdve fölmentelt. Az üresedésben levő jegyzői állás ellátására, annak

rendes betöltéséig, a járási főszolgabíró Marinovics Ferenc okleveles jegyzőt rendelte ki.

Szabolics Rezső drávavásányi jegyző helyettesítésére okt. 2-ikától kezdődő 6 héti Horváth Antal nyugalmazott jegyző van kirendelve.

— **A katonai gyakorlótér ügye.** A csáktornyai uhlanusok állandó gyakorló tere eddig Belica mellett a Murai-féle birtokon volt, melyet annak tulajdonosa megfélemlő bérösszeg elienében át engedett a katonaságnak. Az egész birtok azonban tudvalevőleg parcellázás céljából eladatot s most a parcellázó bank a gyakorló tere használta 104 holdért katasztrális koldankint 440 korona vételért kér. Ez eladási ár olyan magas, hogy abba Csáktornya közönsége, mint a melynek a gyakorló téről gondoskodnia kell, bele nem mehet. Ebből a szempontból Csáktornya nagyközség bírja felajánlotta a katonaságnak gyakorlótérül a nagyközség tulajdonát képező s a Zalaujvári vezető utól a Ternava patakig terjedő mintegy 119 katasztrális holdnyi legelő területet azzal a kikötéssel azonban, hogy a terület a katonaság részéről csak délelőtnként használható, míg délutánonként továbbra is közlegelő lesz. A község képviselőtestületének tagjai között e terv helyeslése re talált, — a szeptember 30-iki ülésen, amennyiben a gyakorló térért holdankint az eddig fizetett 36 korona helyett a nagyközség esetleg 50 koronát is várhat, mert a jelzett célra történő átengedés esetében a területről a fákat ki kell vágatni, a mi minden esetre megfélemlő ellenértékért tehető csak. Ez ügyben határozathozatal a község részéről e hónap utolsó napjain tartandó képviselőtestületi ülésen lesz.

— **Záróra.** A helybeli kereskedők üzleteiket október elsejétől március 31-ig este 7 órakor zárják.

— **Köszönetnyilvánítás.** A közelmúlt izr. nagyünnepek alkalmából Benedikt Ede 50, Scheffer Rezső, Wollák Rezső 20—20, Hochsinger Sándor, Löbl Rezső, Neufeld Lajos Bottornya, Mozes Bernát, Idsb. Heinrich Mór, Gráner Miksa, Hirschmann Leo, Schvarz Albert dr. 10—10, Charmatz Jónás, Erdős Imre Turcsics, Deutsch Adolf Drávavásárhely, Hirschmann Adolf 5—5, Kreutz Lipót Rosenberger Zsigmond, Löwenstein Albert, 4—4; Bayer Gyula Zalaujvár, Löwenstein Samu Polána Horvátország, Bayer Samu Schvarz Jakab rabbi, 2—2, Wollner Géza, Pálkai Jenő, Blau Jenő, Schönfeld Sándor Heinrich Dávid, Lifschütz József 1—1; összesen 216 koronát voltak szivesek az izr. négyzet részére adományozni, a mely adományokért hálás köszönetét nyilvánítja Wollák Rezsőné, elnök.

— **A Zalamegyei kör** szeptember 28-án tartotta alakuló közgyűlést Havas Vilmos elnökele alatt. A beszámoló után megválasztották az új tisztikart amely a következő. Elnök: Klosovszky Ernő Alelnökök: Grünfeld Ferenc és Hetényi József. Titkár: Spitzer Lajos Főjegyző: Biró Géza. Jegyző: Greiner Zsigmond. Pénztáros: Grünvald Mór. Könyvtáros: Dávid László. Háznagy: Kattaner Gyula. Vigalmi elnök: Úsz Ferenc. Bizottsági tagok: Havas Vilmos, Grünvald Jenő, Szommer Imre, Kovács Imre, Bertalan József, Mande Dezső, Günsberger Lipót, Zala Vilmos, Lengyel András, Rátkai Béla, Videtz Antal, Milosits Károly.

— **Magán mén vizsgálat.** A magán tulajdonban levő mének rendes évi vizsgálatára a csáktornyai járás területére nézve folyó hó 16-án fél 9 órakor lesz Csáktornya. E

vizsgálatra a méneket e hó 12-ig kell bejelenteni. A vizsgálat ingyenes s mivel a pótvizsgálat nemcsak hogy nehézséggel, hanem amellet költséggel is jár, saját érdekében tesznek a magán mén tulajdonosok, ha méneiket a vizsgálatra kellő időben bejelentik s elővezetik.

— **Baleset.** Nagy Lajos 49 éves, nagykanizsai fekező folyó hó elsején a csáktornyai állomáson a 243. számú vonat tolatásával volt elfoglalva és midőn tolatás közben két kocsi összeakart kapcsolni az egyik kocsi csavar kapcsa elpattant és a fekező bal kezefejét súlyosan megsértette úgy, hogy az orvosi látélet szerint a sérült embert legalább is 6 hétig lesz munkaképtelen.

— **Zsebelő cigányasszonyok.** Novák Simonné szül. Hajdinyák Katalin és Novák Zsófi zalaujvári ismert zsebelővajok Srditón a szeptember 30-án tartott országos vásáron Pintarics Ferencné stridói lakostól 9 K-át, Trojok Péterné ternovcsáki lakostól 16 K-át és Borkó Jánosnéól 8 K-át elzsebeltek, de rajta veszlettek, mert elfogták őket s a jogtalanul szerzett pénzt megtalálták náluk.

— **Állatdíjazások.** A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület és a csáktornyai járási mezőgazdasági bizottság a földművelésügyi miniszterium anyagi támogatásával folyó hó 3-án Szentilonán szarvasmarha és sertés tenyészállat díjazást rendezett. A díjak a földművelésügyi miniszterium 600 K-ás, a megyei gazdasági egyesület 400 K-ás, a Csáktornyai Takarékpénztár, 50 K-ás, a Csáktornyai Takarékpénztár, 50 K-ás, a Csáktornyai Takarékpénztár, 50 K-ás, a Muraközi Takarékpénztár, 50 K-ás, Viasz Nándor járási állatorvos 50 K-ás és Vargha Sándor bányagondnok 20 K-ás adományaiból kerültek ki. A díjazáson megjelentek Sárközi Viktor a megyei gazdasági egyesület titkára, Flandorfer Ignác szombathelyi állattenyésztési segédfelügyelő, a csáktornyai járási mezőgazdasági bizottság s több érdeklődő.

A díjazásra felhajtottak 120 üszőt. Hogy csak ilyen kevés számú felhajtás történt, annak az a magyarázata, hogy a bejelentett nagyszámú állatok közül a járási állatorvos már előre kiválogatta a szebb állatokat s csak a kiválogatottak lettek felhajtva. Ennek az előre kiválogatásnak meg is volt a látszata, mert a felhajtott állatok valóban kiállításra méltó, — elsőrendű állatok voltak, — úgy hogy valamennyi jutalomra volt érdemes s csak a díjak korlátolt volta akadályozta a bizottságot abban, hogy valamennyi felhajtott állatot nem díjazott.

Sertés felhajtás rendkívül csekély volt. A minek oka az esős időben keresendő, minél fogva a bejelentett s legkiválóbb tenyésztővidékekről, mint Vizsentsgyörgyről, Stridóról és Felsőmihályfalvaról egyet sem hajtottak föl.

A járási főszolgabíró elnökele alatt működött bíráló bizottság a következő díjakat osztotta ki:

Üszőborjúkérdíjat kaptak: Kacun György Csáktornya, 80 K. díjat Topolyák István, Drávavásárhely; 50 K. díjat Ivacsics István Felsőpusztafa, Kuhanc Ignác Csáktornya, Flojhár József IV. Hegykerület 25 K. díjat Horváth Mihály, Vizsentsgyörgy, Novák Antal Drávavásárhely, Robb Elek Muraszerdahely, Novák György IV. Hegykerület 10 K. díjat, Babics István Csáktornya, Petkovics Iván Királylak, kétszer 10 K-át, Kocsiba András VIII. Hegykerület Bukovec András Drávavásárhely, Novák István Drávavásárhely, Stráhia József Bottornya és végül még 20 drb. 5 koronás díj lett kiosztva.

Angol származású göbékért kiosztottak egy 50 K-ás, egy 25 K-ás, öt 10 K-nás és hét 3 K-ás díjat.

— Olyan törekvés föltétlenül megérdemli támogatásunkat, hol arról van szó, hogy a gazda minél magasabb árak mellett értékesítse terményeit. Gazdálkodó olvasóinknak tehát ezuttal is tudtára adjuk, hogy Mautner Ödön magnagykereskedése Budapesten a nyáron kezdett akcióját folytatja, t. i. a természettől arankamentes lóhere és lucerna magért nemcsak a napiárnál, hanem egyáltalán az itt nálunk elérhető árnál is lényegesen magasabb árakat fizet. Helyénvalóknak tartjuk tehát a gazdákat emlékeztetni, tudassák a Mautner-céggel, még pedig mint a mellékléssel, ha arankamentes lóhere, vagy lucernamag felett rendelkeznek.

— Dinamit patron gyermekek kezében. Kotzig Jenő és Friedenthal Sándor 7 éves fiúcskáknak valahonnan egy dinamit patron került a kezükbe és azzal folyó hó 4-én délután 4 óraker a csáktornyai vasúti állomáson a Tárházak mellett játszadoztak. — Friedenthal fogta a patron, a Kotzig fiu pedig egy kavicssal ütögette a sinhez. A patron felrobbant és a Kotzig fiut könnyekben, a másik gyereket pedig a hasán oly súlyosan megsértette, hogy a beleket is megszagallta. A gyermeket az akkor induló vonattal azonnal a varasdi kórházba szállították, hol a súlyosabban sérült Friedenthalt ugyan megoperálták, de életben maradása bizonytalan. Hogy a gyermekek hol szerezték a patron, a vizsgálat lesz hivatva kideríteni, de mindenesetre különös és értelmetlen, hogy az állomáson, a pályalest sinei között gyermekek játszadozhatnak, holott a felnőtteknek is tilos a vágányok között még átjárni is.

Közoktatásügy.

Az új rajzitanításról az elemi iskolában.

Irla: Dienes Károly, csáktornyai áll. tanítóképző tanár.

V.

Amit eddig a természet után való rajzolásról mondtunk, az évekre kiterjedő gyakorlathoz való anyag; de éppen mert ezen fordul meg az igazi, tudatos formaismeret gyűjtés, melynek birtokában a kifejező erő hatalmas lendületet vehet, azért a természet után való rajzolást állandóan kell gyakorolnunk.

Az értelmes, tudatos természet után való rajzolás is táplálja illuziókat. De ha mindig csak természet után rajzolnánk, majdnem ugyanabba esnénk, mintha mindig csak másolnánk s a mellett, hogy önállóságunk szenvedne általa, nagyon is kifárasztanók a tanulókat is. Fel kell tehát váltani munkánkat reproductív (másoló) rajzolással és tervezéssel, melyeket nem megszabott egymásutánban és külön, hanem okos beosztással már a természet utáni rajzolás folyamán és közben kell alkalmaznunk, hogy a kifejező képességet, mely összes rajzitanításunk fő és végcélja, támogassuk, erősítsük, fejlesszük. — A természet utáni rajzot mostmár a gyermek eddigi spontán és fejből való rajzolatára alapján értékesíteni kell. — amely a tervezettségben nyilvánuljon, midőn a már megszerzett pozitív ismereteket tetszés szerint csoportosíthatjuk, hogy pl. egy dekoratív gondolatot fejezzünk ki. Itt úgy járjunk el, hogy a már előbb rajolt és tanulmányozott természetes formákat úgy próbáljunk feldolgozni, hogy azokat lényeges formáik, karakterük megtartása mellett valamilyen célnak, gondolatnak megfelelőleg kifejező módon csoportosítsuk. Alkalmasak erre nemcsak a növény, hanem az állatvilág formái is. Mindenesetre inkább a növényformák vannak di-

szítésre teremtve. Egyes szemlélettel és rávezethető a gyermek ilyen díszítések kombinálására, pl. egy iv tiszta papíron a táblára tűzhetünk ki egy borostyán, vagy másféle növényi indát, hogy a téglalakú papírlapon mutatós, de egyszerű szegély, vagy más dísz adjon.

Eppen így próbálhatunk kirakni kört, vagy más formátumot rajzolt vonal mentén virággal és levéllel váltakozva. Lehet aztán a természetes formát színes papírral váltani fel, utánozva a természetes dísz. Így nagyon szépen rájönnek a gyermekek, hogy miként használják fel ismereteiket önálló munkálkodásban is. Mindez, csak egyszerűen, igénytelenül történjék és eleinte még csak ritkán.

»Az eddigi és még most is divó természet után való rajzolás — mint végcél — művészi-ten felfogás eredménye, mert természet hű visszaadása a fotográfia dolga; a rajzolóművészet érvényesülésének tere pedig örökkön-örökké a kifejezés marad, a feltétlen reáliság szükséglete nélkül, ha ezt a teret elhagyja, konkurenciába jó a fotográfiaival és itt már az utóbbi legyőzi.»

Mindenesetre sokat rajzoljunk — mint mondtam — természet után, részleteket és csoportosításokat is, hogy sok formakincsünk legyen, amit a kifejezésre felhasználhassunk. Ebből világosan következik, hogy a tanuló ne legyen a természet rabja, azaz úralkodjék a nyert képzeteken, hogy igazán hasznát vehesse a rajznak tehetsége bármely irányú érvényesítésében. Ismétlem itt azt is, hogy az eddig felsorolt fokozatok nem egymástól messzeeső és különböző építmények, vagy legalább is át, meg át vannak azok egymásközött szövefona-hálózza, hogy bár a fokozatok megállapítása és egymásutánja helyes, de a valóságban így szét nem is tagozhatók. A tervezettség pl. — már látjuk, hogy belekapcsolódik a fejtegetett kifejező rajzolásba, a másolgot rajzolás pedig szintén átszővi egész rajzitanításunkat. A koncentrikus körökben való haladást is — mit már szintén említettem — úgy is kell tehát értelmeznünk, hogy rajzitanításunk anyaga az összes osztályokban majdnem ugyanaz, illetve az eddig vázolt fokozatok minden osztályban újra kezdhető és végig viendő, csupán a kereküket leket az alsóbb osztályokban szűkebbre szabni, kis növendékeink gyarló képességeihez mérten; a felsőbb osztályokban pedig fokozatosab bővítjük azt, a kivétel helyességét, poottóságát és tisztaságát is hovatovább megkövetelvén. Szóval a »koncentrikus tanítási elv nemcsak az egyes feladatok máskivitelü ismétlődését vonja maga után, hanem az osztályok bővített tananyagának ismétlődését is. Ezen anyagból természetesen jó rész jut hát a másoló rajzolatásnak is.

A másoló rajzolatást némely újítók — mint hasznavehetetleut — teljesen kizárják az iskolából s a mintalapotok elraktározták a szekrény fenekére. Ha ez a nézet általánossá lenne, — ez nagyon helytelen dolog volna, mert először is a másolás — ha rajzitanításunk nem fog többé kizárólag abból állani, mint régen — kedvtelő foglalkozássá válik. Minden spontán rajzolatás továbbá nagyrészt kedvtelő rajzolatással is egybe van kötve s botor dolog volna megtiltani, hogyha valakinek másolni is kedve támad, azt megne tesse. A mi táblarajzainkat, falí mintáinkat is másolnia kell a tanulóknak s ha a másolat kedvel végzi, akkor az is táplálja illuzióit. Hiba csak az volna, ha azt kizárólagos tanulmányvá tennők, mint az eddig történt.

Minthogy éppen másolásra szánt kezűgyesítő és szemmértékfejlesztő gyakorlatokat gyakorta rajzolunk mi is a táblára akár geometriai, akár természetes formák alakjában, ne feledkezzünk meg ezen közben minél több magyaros motívumot is alkalmazni rajzainkban, nem csak azért, mert kitűnően alkalmas gyakorlatok úgy cenzura, mint esetgyakorlatokhoz, hanem éppen, mert magyar díszítő-motívumok. Minél korábban ismeressük meg ezeket tanítványainkkal, sőt ajánlatos, hogy mindjárt külön füzetbe is összegyűjtessük velük, amely mindig kezük ügyében legyen. Buzdítsuk őket e motívumok külön gyűjtésére is, melyeket ők lépten-nyomon találhatnak saját környezetük ruházatán, eszközökén, butorain, stb. Tervezéseinknél aztán ezeket is használjuk fel s ne mulasztuk el ezen gyűnyörű, változatos díszítő stílnak, a magyar díszítő stílnak gyermekeinkkel való lehetőleg hű megismertetését és megkedveltetését. Ez legyen nekik elsősorban a természetből vett más dísz mellett a legszebb és legkedvesebb. — Azután jöhetnek csak más stílyú minták másolásra, valamint egyéb mintalapok, domboru-díszítményi és műformák.

A tervezési gyakorlatokat legjobb az esetgyakorlatokkal összekötni, mert az esetet a fölt és szinhatások előállítására a legalkalmasabb eszköz. Magától értetődik, hogy a tervezetnél már legfeljebb csak motívum-gyűjtemény használható a munkákban, de egyébként minden fejből rajzolalendő és emlékezet után való rajzolás a tervezés kulcsa. Odáig kell vinni, hogy akármely tanuló bármikor képes legyen egy kitűzött egyszerű feladatnak megfelelő mustrát, szegélyt, sarokdísz, girlandot, vagy más dísz rajzolni, illetve tervezni, ismert tárgyakat meg éppen, tudjon értelmesen, helyesen fejből megrajzolni.

Téved pedig az, aki azt hiszi, hogy mindez tulzolt kívánság s hogy ez kivihetetlen az iskolában. Hangsúlyoztam folyton, hogy igényeinket a gyermekekhez mérjük. Távol vagyok tehát attól a gondolatól, hogy még fejletlen növendékeinkből művészeket akarjak nevelni. Oh nem, Ebben a tekintetben ma is az igaz, hogy a magasabb értelembe vett művészetre tényleg születni kell. De csak az is természetes, hogyha más tantárgyakból melyek összességére külön szintén nem születik mindenki, mégis azokból az életésztön hatalmas kényszere állat a kellő nivót mindenki törekszik elérni, akkor a rajzból is — különösen ezen új irány mellett — a többi tantárgyak teljes analogiájára a szükséges színvonalat többé-kevésbé mindenki elérheti. Ha majd a felsőbb iskolafokozatokon is úgy kezelik a rajzot, ma még elképzelhetetlen biztos alapot kap összes egyéb tanításunk is a rajzban s nemcsak a tanulóink felfogóképességét, gyakorlati készségét fejlesszük hatalmasan, hanem a mellett, hogy még életrevalóbb, gyakorlatiasabb nemzedék nő fel kezünk alatt, az intelligens ember műveltsége is, még határozottabb formában fog mutatkozni. — Arról, hogy az ipari pályára menő egyén mit kap az ilyen rajzitanításban, nem is szólok, hiszen annak már ma is nélkülözhetetlen életszükséglete a rajz

Rajzitanításunk végcélja, a kifejezés mellett tehát még a természet utáni rajzolás is mint alárendelt tanulmány, mint a pozitívebb ismeretek megszerzésének módja szerepel! Tudjon a tanító megajzolni valamit, ne csak lerajzolni, tudjon egyszerű dolgokat (használati, vagy természeti tárgyakat) lényegében helyesen akár fejből, akár természet nyomán, akár más módon megajzolni, mégpedig nem úgy, amint éppen a rendelkezésre álló helyzetben a modell kínálkozik, hanem úgy, amint ezt én, vagy valaki más akarja, tudjon azon olyan változtatásokat tenni, amilyent éppen kívánunk, tudja a rajzát olyan egyszerű alakba öltöztetni, amelyben a célszerűség kívánja, szóval tudjon ury lenni annak, amit ábrázolni akar, vagy kell, hogy abból esetleg egy dekoratív, vagy az elemi művészeti igényeknek megfelelő gondolatot értelmesen kifejezni tudjon. Mert az csak nem kielégítő állapot, hogy egy mai tanuló egy elébe tett egyszerű mintát, vagy tárgyat tán le tud rajzolni, egy tagozottabbar már alig, de mintá nélkül semmit sem tud. Milyen absurdum még csak gondolatnak is, ha pl. csak újainkat, a számológepen, egyszerűval csak konkrét tárgyak segélyével tudnánk számolni és fejből semmit! — Amilyen szegény volna ez, éppen olyan szegény az is, ha egyébként ismert dolgokat fejből nem tudunk rajzolni. Senki sem tagadhatja, hogy ez a szegény az elmaradt rajzitanítás szegénye! Ismétlem, hogy igényeinket mindig a tanulóknak ismeretköre szabja meg; ezen belül tehát már kis tanulóinknak is tudni kell egy szőlőlevelet, egy lepkét, egy gyümölcsöt, egy házat, egy edényt, egy használati eszközt jóformán fejből megajzolni, tudni kell az után az ilyen tulajdon, élő képzetét, ismertté vált tudás alapján — mint már mondvá volt — valamilyen egyszerű dekoratív feladatot is önállóan megoldani. Ilyen és ehhez hasonló dolgokkal gyakoroljuk és tesszük próbára szerzett ismereteink hasznavehetőségét s szoktatjuk magunkat már eleve azoknak önálló használatára.

Ilyen feladatok azután a legalkalmasabbak vizsgai rajzoknak is.

Ezekben összefoglaltam röviden az új rajzitanítás lényegét s meggyőződésem szerint ez a helyes út, melynek jövő rajzitanításunk virágzásnak indul s melynek alapján a rajz általános és közhazsnu ismeretté, tudásunkká válik!

(Vége.)

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora,
kam se predplate i obznana pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlažeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:
Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznana se poleg pogodbe i fa računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
LOPARITS R. JÓZSEF.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Za Medjimurje.

Rodio se je jedan človek. Odrasel je bez dela izvučil se je takvoga posla, da ljudi punta. Taj človek si je za istinu vu glavu zel, da je on novi zveličitelj naroda. On se je nadunuo, kak negda žaba, kada je štela vol postati, pak vu toj nadutosti nespazi, da se svet iz njega smeje. Svaki se mu norca dela, a on misli, da je smeh velika radost na njegove reči.

Gde je samo gori stupil taj človek za ablegata svigdi je propal. Onda se mu je oko obrnulo na Medjimurje, hej mrti bi bilo kaj kšefta tu. Jer gospodin fiškal iz Varaždina nije takov bedak, da bi on zabadav bil zveličitelj, nego njemu je i kšeft treba, da mu bude pun trbuh i žep. Onda on more velikoga gospona špilati, pušiti fine cigare, šampanjera piti, i Bog zna kak sve po gospodskim živetu. Ali iz Medjimurje je slab kšeft dobil. Pak si je zato drugo mislil.

Pomiril se je sa magjari i ovi su ga za ablegata dali zebirati. Obečal je da bude od vezda dober človek, nebude puntal naroda, nebude puntal proti magjarom. Onda su ga magjari dali zebirati za ablegata. — Mislili su da bude miren.

I jeden čas se je vu Pešti dobro opnašal. Miren je bil išel je vu kavanu, vučil se je magjarski, dobil je veliku plaču, vozil se je sem tam po orsagu. Već su svi mslili, da je Magdić drugi človek postal. Ali vrag je vrag. Pa je vrag ne dal mira niti Magdiću. Bodril ga je: »No kaj Petrek, kaj buš ti čisto zaspa!?! Daj pokaži ti magjarom tko si i kaj si!« — I zatim si je ne dal Petrek mira. Akoprem su ga svi horvatski ablegati šteli razgovoriti, da naj negovori vu Pešti jer bi to velika pogibel bila na štipendije, on si nije dal mira. Jer što drugi kak sam vrag ga je puntal, kojega kak čujemo »Bog budi znami« pri sebi nosi. Celi antikristuš vam je to. I nisi je dal mira, pak se je jedenput stal gori i počel je govoriti. Tak je govoril, kak da bi se gde na sejmu kum s kumom pogajal. Svi su se čudili i vnogo njih je i tak srdito bilo, da su niti ne hoteli poslušati, kaj govori Magdić. A on je samo govoril i govoril kak gorički klopotec tak se mu je obručal jezik.

Ali to znamo da za babe nije politika. Koj ktomu nerazmi naj se nepušća vu to. Tak su i Magdiću rekli vu Pešti. »I poslali su ga dimo. Sigurno, da i Magdić ima to liko soli vu glavi, da on zna, da je vezda svemu kraj. Leipim dnevom iz Aranyueza je kraj. Vezda budu već dobre i šujsterkubne na mestu trabuke. — Pak se je zato obrnul gospon Magdić na Medjimurje. Opet počne puntati pri nas, i prodekuje narodu da je on zveličitelj Medjimurja. Čujemo, da nekšega velikoga pavuka drži vu jednoj flaši, i da mu je ov nazvestil, kak negda Mo-

hamedu, da je Magdić i nitko drugi prorok i zveličitelj Medjimurja. Ali taj politički delija nema tuliko kuraža da dojde knam vu Medjimurje, nego nekše knjižice, pak novine pošilja našem narodu da je naj čita. A naš narod si lepo . . . sira zamota vu nje. Čitati zabadav čita, jer je babilonjskim jezikom pisano za medjimurce.

Da Magdić nema kuražu se iz toga vidi, da je niti ne ufal se blizu Medjimurja zezv ti skupštinu, nego je vu Dalmaciju otišiel i tam je govoril za Medjimurje. Lagal je kak samo takav političar zna lagati, kak baba—Magdić Govoril je Bog zna kaj sve da su medjimurci vu suzanjstvu i da je treba otkupiti, treba je zveličiti, ali za to su njemu penezi potrebni. Raztrubil je po celim svetu, da tak i ovak trpiju medjimurci. Ali on zato niti jednoga nebi mogel pokazati, koj bi se zato tužil da pod Magjarsku spada. Mi poznamo najbolje rane medjimurcov, mi poznamo njihove tuge, ali Magdić ne. Mi znamo da medjimurcom je to najhuj, da mnogo i mnogo takve gospode — moraju zdržavati, koji bez dela živi i koji samo puntaju narod kak Magdić. Ali i tomu bude jedenput kraj. Bude došlo vreme kada budu se i Magdići morali vučiti — delati.

Politički pregled.

Austrijanci su se preplašili, te su ipak došli vu Budapeštu se pogajat jer nebi radi, da bi na novo ljeto magjari njim pred nos harmicu postavili. Kak se čuje pogodba bude sada ipak gotova. Ovoga meseca 10-ga bude se opet zišel sabor. Ablegati budu sada dosta posla imali jer mnogo zakonov je treba još stvoriti za hasen naroda. Kak čitamo, na jesen bude se napravil zakon, koj bude ustanovil graduše porcije, tak da bude siromakom oleksano na porciji.

KAJ JE NOVOGA?

— *Prosimo naše poštuwane predplatnike, naj nam vu novim tertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

— **Na želudcu boležljiva i slaba** djeca potriebuju kriepku, nu vrlo lahko probavljivu hranu. U tu svrhu rabi kao najbolje od vajkada prokušano Nestléjevo brašno za djecu, vrlo fini mliečni dvopek-prašak, koji ukuhan u vodi daje vrlo ukusnu, kriepku i lahko probavljivu hranu. Rabi li se Nestléjevo brašno kao primjesa mlijeku, to biva potonje vrlo lahko probavljivo a time se ujedno odvraća toličešja pojava zeludačnog ili crijevnog katara.

— **Nega dosta žene.** Vu Ameriki se neprestano tužiju, da neimaju dosta ženah. A niti nije kakva čuda. Da je malo ženah vu Ameriki, tomu je zrok da se vnogo već mužkarcov izseli vu Ameriku kak ženah. 1900 leta se je vu Ameriku presehlilo 60 jezer više dečakah kak devojčice i 160 jezer više mužkarcov kak ženah. Vu državi Montana zvanog, ako bi svaka žena zamuč odišla, morala bi dva muža imati. A vu državi Alaska na jednu ženu dojde 11 mužkarcov. Naravski da vu tem orsagu na vnogo štimaju žene, i ar to žene znaju si jako zbiraju muže.

— **Glad vu Ameriki.** Iz Portorike javljaju, da je zločesta žetva napravila najveću nevolju i glad. Više osobah je vre vumrlo, pokedob nisu mogli do hrane — dojt. Nevolja se povećava. Vlada je javila na centralnu vladu, da bi se skim predi pomoć dala.

— **Nesreća pri soldačkoj vežbi.** — Prošli tjeden pri vežbi belgradske čete gda su vojniki štuke nabivali, je jeden patron eksplodiral, pak jednoga kaprola i dva kannonira težko oranil. Kralj je pri vežbi bil, taki je k ranjenikom odišel i poljeg ostal, dok su je povezali i vu špital prenesli.

— **Blagoslavljanje kapelice.** Lepa svečanost se obdržavala szeptembra 29-ga vu Drávavásárhely-Pusztafa. — Najme dva farniki po imenu Špicar Elek i Pflahtak Mihály iz Pusztafa su si toga truda zeli, da spomočjom ostalih občinarov zazidjeju na čast sv. križu jednu kapelicu. Vnogo stroškov i vnogo truda je trebalo k tomu ali Bog njim je pomogel, i kinč koga su zeljeli, denes već stoji lepa kapelica je zazidana na čast sv. križu.

29-ga je došel vun Kecskés Ferencz podjašprist, da nju posveti. Iz drávavásárhelyske cirkve se genula processija v jutro okolo pol devete vure, i kad su došli do lice mesta, odmah se počelo blagoslavljanje, koje je trajalo do frtalj 11 vure. Posle toga je podjašprist prodeštvo držal: na kratkoma, ali lepo. A koncem prodeštva je služil sv. mešu, prvo vu novoj kapelici.

Po sv. meši je bil obed pri Pflahtek Mihályu. To se mora priznati, da su se naši puščinari morebiti nigdar ne tak skazali kak s ovim prilikom. Fini obed, dobro vino i široka volja koj treba drugo gostu? A toga se hvalu Bogu vžival svaki zadosti tlijam do trdoga večera. A vuni se čulo strelanje mužika i popevke kak već je to navada na proščenju.

Mi s ovom prilikom gratuliramo farnikom a v prvim redu Špicaru i Pflahtaku, koji su se najviše trudili, da se kapelica podigne. Naj služu ova kapelica Bogu na čast a ljudem pak na radost, i dušne spašenje.

Rhosóczy.

— **Napadaj na vlak.** Jedna tatska banda koja je imela 15 ljudi, zastavila je u sredu navečer jednoga poštanskoga vlaka, koj je išel iz Odese u Kiev. Razboj-niki su najpredi zatukli vahtara. Da je vlak blizu došiel, jeden od njih kak vahter stupi pred vlak i zastavi ga. Onda su i drugi skočili napre. Železnice činovnike su odmah zatukli, dolí strelíli. Lokomotiva su odkapčili, kaj je bilo za odrести, pobrali su skup i seli na lokomotiv kaj njih je odpelal i tak u srečno vušli.

— **Kraljeva bolest.** Čulo se je da je naš kralj I. Ferenc Jožef betežen. Došiel je glas, da se ve več dobro čuti. Petek jutro biž je pri njem njegov hižni doktor Dr. Krezl i on je javil, da je kralj već puno bolši vu zdravju i da za dva dana more već iti iz Schönbruna vu Beč. Nadalje nam javljaju da Veličanstvo već zvršavlja svoje posle samo šetat se još ne ide, dok mu slaboš čisto ne mine.

— **Nesreća vu rudniku.** Vu rudniku »Viktoria» vu Ameriki zasipala je 150 rudara. 15 težko ranjeni i jedanajst lahko ranjeni su vuni, a drugi još vu rudniku čekaju svoje oslobodjenje. Pitanje je jeli nema med njimi i medjimurcov?

Petdesetgodišnji požar. Vu Pensilvaniji je jeden vugljenik, koji već petdeset let gori. A ne more se vugasiti požar. Tko tam putuje ne misli da mu pod nogami gori strašni požar jer se iz vana nikaj nevidi, niti plamen niti dim. Pred petdeset let je jeden težak vužgal jednu staru gredu, tak da on nije niti spazil. — Drugi dan je spazil stopram ognja stražar. Došli su vatrogasci probali su ognja uništiti, ali ne su mogli. Minuli su meseci i leta a oženj još gori. Probali su ognja od druge strani gasiti, ali sve zabadao. Oženj gori dale! 50 let je već uništíl na millione i millione — metrih lapora.

Z A B A V A.

Jedna baš skupa šala.

U krčmi u »extra sobi» i u prvoj velikoj sobi, ako gosti malo dublje u času zavire, na jedno izide: nori postanu tu i tam! Samo se ta norost svigde drugčije izrazuje u prvoj sobi gde su seljaci i doputujućí dietići, tamo vino tim naravskim ljudem vu dri u ruke, a ruke onda pograbe stolce i solenke na stolu, stolci i solenke lete u glave, a glave onda idu k liečniku a negda i k sudcu i tako se onda dokáže, da prekomierno uživanje vina ne samo da nije zdravo, već je i sa kaj kakovimi neprilikami skopčano.

U »extra sobi» ili tak nazvanoj »gospodskoj sobi» je vino šaljivdijija. On se sa kulturnimi ljudmi igra šiš miše i diela šnjimi rakne umiestne i neumiestne šale, pak si od veselja rible ruke, ako veliki sudac najedan krat postane veseli mladi dijak, mučeći pisar operni pievač, gospodin Hudoglednjak plesač i Strahozajec krotílac oroslanah, tighah i severnih medvedah.

Ovak su jednoč u »extra sobi» pri »modrem krapu» sedeli nekoliko prijateljah fino družtvo, u razkošnom veselju, med njimi su bili gospodin notarijuš loci, ludimagogister parochialis, domači vinski trgovac, trgovac žitom, gospostijjski provizor, gospostijjski jagar i nieki professor iz Kanizse, koj je u tom selu svoje vaccacije sprovdjal,

pak jer je piva bila friška a vino fino, postali su svi sami mladići, te su se svakoj neznatnoj malenkosti smejali na ves glas, a nazadnje su celo pretvorili u pravu dijačku pijaču sa glasnim pievanjem dijačkih piesmah, sa izpíjanjem čašah na dušak, sa pijenjem raznog bratinstva, na koje se po bielom danu pri zdravoj pameti nisu rado siećali. Da je samo još veseli doktor koj je znal liepe doskocíe i vesele pripoviedke na stotine pripoviedati i svakoga na smieh nagnati, med njimi bil, tak do neba nebi bilo puno falelo.

Kad pak je veselje najvišji vrhunac dostiglo, predložil je jagar na čast niekog doputujućeg putnika dapače i dijački, tako nazvani »Fuchsrítt,» te su se anda ta poštuвана stara gospoda sposedala jašečki na preobrnjene stolce te su hopsali, kak da na konjih jašu, okolo stola — to je takova dijačka igra pri pijačah — i pievali više poznatu nego liepu piesmu: »Kaj tam ide iz briega . . .» — I to je tak išlo okolo stola, dok je trpljivi stolac debeloga provizora nestrpljiv postal te se sa štopotom potrl i provizora na tla hitil kak je dug i širok.

No, gospodinu provizoru se nije puno dogodilo, pošto ljudi u takovom razpoloženju, kak je to poznato, imadu više sreće nego pameti, njemu drugo ništ nije dogodilo, jedino, da se je kak krugla po podu pokotural, a onda se — neznam zakaj — dugo nije mogel na noge postaviti; ali siromaški stolac, on si je nogu preko pretrgnul te je tu ležal i nije se mogel na noge postaviti, akoprem još nikaj nije pil.

Šumarov adjunkt se prične sad grohotom smejati i rukami po hlačah na nogama pucati: »Ha, ha, ha . . . to bude liepa šala! Za koliko ja dozovem doktora još danas simo, pak makar je pod desetimi popluni zakopan pak makar bu i ploha curela iz neba!»

Ljudi s punemi glavami težko nekaj vieruju i anda ovi tuj lakajše nisu hoteli adjunktovoj tvrdnji vieroovati, da bi doktor, koj je u drugom selu stanoval i do »modroga krapa» dobru uru puta imal, danas simo došli hotel, pak su se u to ime, kak je to već u takovih prilikah navadno i — bedasto, za i proti vadlinge sklopíte. Zatim vzeme adjunkt unesrečenoga stolca položi ga na kanapej, pokrije ga stolnjakom i veli krčmaru: »Tako Jakopec, sada daj tvojeja ridjana zapregnuti — sluga Mihok neka se k doktoru vozi i tam prijavi, da odmah neka dojde simo, jer si jedan nogu vtrgnul.

Krčmar odgovori, ako gospoda foringu napreve plate, pak ako bi se iz toga kakove neprilike porodile, svu odgovornost na se vze mu, — zakaj ne?

I anda je Mihok, kojega su iz prvog i najboljeg sna probudili, vozil se kunuč po doktora, a prekomice vesela gospoda su se dalje vadlala . . . dojde . . . nedojde . . . dojde . . . nedojde, baš onak kak zaljubljeni bedaki pitaju ivanjsku ružu, jeli su ljubljeni . . . od srdca . . . čutljivo jedno malo . . . ili nikaj . . .

I nut! — Prije nego je jedna ura prošla, eto ti, odpru se vrata »extra sobe» i nuter stupi doktor sav poprek i povduž moker od deždja, koj ga je cieim putem pral, sleče mokroga kepenjka te ga obesi za vrati na čavel obríše rosne očale i zapita:

»Gde je betežnik?»

I dok su si svi prisutni, za smieha zadržati, ustnice grizli, pokaže adjunkt na bieli predmet, koj je mirno na kanapeju ležal, te je u sobi nastala tihoča, kad je do-

ktor svojimi instrumenti stupil k betežniku i ga odkril . . . i videl da se šnjim šale zbijaju.

Ali se doktor šnjihovim grohotnim smiehom, koj je sad nastal nije dan zbuniti, niti je kakovo nezadovoljnost kazal, nad tum bedastum šalum, već je postal ozbiljan — bi reći, strašno ozbiljan te je posve mirno rekel: »Moja gospodo, to je ozbiljan slučaj, i ja neznam, jeli tuj nebude potrebna i pogibeljna operacija. Medjutim ču pokušati sa omotom u gips. Prosim »gospodina krčmara tople vode u jednoj zdeli za moje instrumente i jednu zdelu čiste vode za raztopiti gipsa, a ti, dragi školnik koj već o prvoj pomoći u nesretnih slučajevih nekaj razmeš, budeš mi ovo skupdržal — tak! — dobro je!»

I sada omota potrtu nogu pazljivo povojcem, kojega namaže raztopljenim gipsom tak da se je tvrda kora načinila, onda naloži četverem prisutnim unesrečenoga pazljivo zdignuti i u komoru na postelj odnesti, kaj je i med smiehom učinjeno. Ovačtvorica su ga smiejuć se i na neisgurnih nogah leturajuć odnesli u komoru. Dapače i isti strašno učeni professor je betežnika liepimi rieči tiešil, da će najme na skoro zdraveti, iz čega je videti, kak more i učeni čoviek bedakom postati, ako ga malo više nakladne.

Kad je to samaritansko dielo bilo gotovo, sedne se i doktor med nje k stolu osiguravajuć je, da će betežnika svakog dana pogledati, zapove si nekaj jesti i času dobre kapljice, pak njim pripovieda po navadi same vesele dogodovštine tak, da su već svi hoteli od smieha popucati. Samo ako je tko onu malo prije šalu sa potrim stolcom naprvo donesel i hotel šalno razpravljati, pogledal ga je doktor tak oštro i ozbiljno, da je on spomenka o stolcu napustil i drugoga se prijel.

I izbilja je doktor došiel češće toga bolestnika pohadjat tak, da je veselim prijateljem već pričela ciela stvar neprilicnom postajati a i sumnjati su počelijeli doktoru jeden kogač nefali, pak ako bi to bilo, pričeli su si spočitavati, dá su oni toj nesreći svojom bedarijom krivi.

Kad na jedan krat niekog dana dopelja doktor još jednoga doktora sobom, ali ov drugi je imal na sebi zeleni šurc, raznovršno oštro oružje, pilu i veliki komad drveta. Krčmaru koj je već dugo cielu stvar prevedel, veli doktor, da nogu nije moguće spasiti, žalibože, i da se mora operacija na njoj poduzeti, pak zato neka sada njegovoga kolegu »Arculariusa», koj se drugčije Tišlar zove, ali si je me podijačil iiti polatinil. s betežnikom na samom ostavi.

I sad je pričelo u komori pri zaprtih vratih pilenje i nabíjanje gletvom i kladivcem, dok su u extra sobi po krčmaru pozvani veseli prijatelji znatíeljno očekivali i poslušali to ruženje u nemirnom strahu, a konačno je došiel med nje i doktor sa izličenim betežnikom, koj je sada imal novu drvenu nogu, na kojoj je mogel dobro stati i skojom bi pod okolnostjama mogel i »Fuchsrítt» poduzeti.

Ali doktoru su ipak svi kogaći u glavi bili u redu, a tomu je bilo dokaz drugog dana, poslie kako je betežnika izliečil, veseloj braći priposlani račun za obavljeno posel, te koj je glasil na petdeset forinti, a račun u je bilo priloženo pismo, koje je glasil ovak:

»Vi ste mene u pol noći po najgorem vriemenu k betežniku pozvali, a to mi mo-

rate posvedočiti, da sam se ja vašemu pozivu točno odazval. Moj račun sam samo za vas tak nisko načinil, jer ste vi moji dragi prijatelji, — drugi bi mi moral trikrat tuliko platiti. Ako pak bi se vi uztručavali taj račun platiti, onda ću biti primoran vas sudu predati. U ostalom — ako bi vam u sličnih prilikah bilo moje liečničke pomoći opet potrebno, onda izvolite samo Mihoka skoli opet poslati!» —

Iste večeri je to veselo društvo prilično tiho pri »modrem krapu» sedelo te su se slobodno za vuhi česali koliko su hoteli i stvar sim tam preobračali i razpravljali na sve načine, ali iz spružnice, u koju su nagrajsali nisu mogli van. oni su konačno i sami došli do uvjerenja, da su veliku bedastoću počinili, pak onda su bugjilare odprli i račun podmirili, jer drugoga izlaza nije bilo.

Kako je poslie u novinah crno na bieto stampano stalo, da doktor ove novce nije zdržal za se već je nje dal razdieliti med siromake onoga sela, a gospodin plebanuš, komu je nje predal za razdielbu je to sa »Bog plati» i veselim srcem učinil.

Ali kad mu je jednoč jagar, kad ga je na ulici srel, toga računa spočitnul, kak da je tobož doktor tu šalu predaleko tieral pogledal ga je ov kroz očale oštro i rekel:

»To si zapišite za vuha: Vi mene morete bockati, koliko vam volja i ja vu veselim društvu morem sve podnesti i rad i Mam šalu; ali smojem liečničkim zvanjem nedam šale zbijati, ktomu mi je moje liečničko zvanje više ozbilno naprama bolestnom čoviečanstvu, nego da neumesne šale podnaša. To si dobro promislite, pak ako ćete uvideti, da sam u pravu, dajte mi na znanje — onda ću opet u vaše društvo zalaziti. — Zrele šale su mi drage, kak ste to svi osviedočeni, ali nezrele nemogu podnesti!»

Em. Kollay

Nekaj za kratek čas.

Jeden gospon je poslal svojega slugu s listom k fiskaljušu. Kad je sluga nazad dimo došel, zapital ga gospon: »No Janči jeli si dal lista gosponu fiskaljušu?»

Janči: »Jesam,» ali gospon fiskaljuš ga nebudu mogli prešteti, ar su slepi.

Gospon: »Ali kak bi to bilo kaj bi gospon fiskaljuš, bil slep?»

Janči: A kak, — gda sem v hižu došel, pitali su me gospon fiskaljuš, da gde mi je škerljak, a ja sam škerljaka na glavi imel.

Peter: »Poveč mi dragi brate, kakva je razlika med fiskališom i med doktorom?»

Pavel: »Razlika je ta, da se pri fiskališu oči odpiraju, a pri doktoru zapiraju.»

Fiskaljuš: »Anda kaj misliju gospon plebanuš, da bi imal vrag pravdu s plebanušom, gdo bi pravdu dobil?»

Plebanuš: Hm! ja tak mislim da bi vrag dobil; ar na njegvoj strani je navek eden fiskaljuš.

Fiskaljuš: »No kaj vam gospon notarijuš neće duga izplatiti?»

Šoštar: Neće.

Fiskaljuš: A jeli ste vi sami bili pri njem i terjali ga da vam plati?»

Šoštar: Jesem bil i to pred pol vure.

Fiskaljuš: Pak kaj vam je rekel?
Šoštar: Rekel mi je: »Hodte k vragu!
Fiskaljuš: Dobro, pak kaj ste vi na to vćinili?»

Sostar: »Došel sam k njim!»

Fiskaljuš: »Ali Miška, najte tuliko govoriti, najte furt klopotati, najte lagati; ako budete vi to delali, zakaj sam pak ja onda ovdi.»

Žena: »Ti Ferko imaš vrlo grdu navadu, rr vu snu gustokrat govoriš.»

Tovaruš: »Prav veliš, draga moja; ali to je jedino vreme, gda morem dojt do reći.»

A: »Povečte mi, gda ste spoznali svoju tuvarušicu?»

B: »No, da vam prv povem, spoznal sam ju tri tjedna po našem vjenčanju (zdvavanju).»

Sudec, (koji je viziteruval zdence): — »Ova vaša voda je jako zločesta.»

Mužača: »Nikaj za to! Ovdi njim stajuju ljudi, koji žedju navek s vinom gasiju.»

Vu vagonu.

A: »Im zaprite jenkrat toga obloka vuni je strašno hladno!

B: »Pak kaj mislite, da bude onda vuni toplése?»

Dober raauništ.

Sudec: »Kuliko su od prilike vredne bile čižme, kaj su vam vkradjene?»

Tužitelj: 12 forintov koštale su nove dva put sam je dal popraviti po 1 for. 50 kr., vsega skupa anda 15 forinti.

Teca: »Ali Miškec, tvoja je svedočba opet jako zločesta.»

Miskec: »Tak? A gospon navučitelj mi je rekel, da je još predobra za me.»

Francek: Ti bi teca morala iti k jednomu doktoru.

Teca: (začudjeno) Zakaj?

Francek: Moj tatek je vćera pri večerji rekel, da imaš strašno zločesti jezik.

Iz škole.

Navučitelj: Zakaj se rabi perje?

Dijak: (Nezna.)

Navučitelj: Im sam to malo prvlje raztolnaćuval.

— Kaj imate vi doma vu postelji?

Dijak: »Stenice.»

Zločesto dušno spoznanje.

Navučitelj predaval je deci o zločesto dušnom spoznanju. Deca ga nisu pazljivo poslušala. Zapital je on Pavleka da mu pove, kaj je zlo dušno spoznanje, — ali Pavlek nezna.

Navučitelj: Pazi Pavlek! Kaj ima čovek oj nema mira, niti more mirno spati, ter ke hiće ve sim ve tam vn postelji?

Pavlek: »Ima — — buhu.»

(Notariuš neholiche stal je na nogu oficira pri igranju biljara.)

Oficir: Za koga vi mene držite?

Notariuš: Za poštenoga gospona — — a za koga držite vi mene!

Oficir: Za bedaka.

Notariuš: No, onda smo se obedva jako vkanili.

Dužnik: Ja bi vam rad platiti duga.
Kreditor: Drago mi je!
Dužnik: Je, — ali nemrem.

Jeden gospon poslal je svojega inoša (bedintera) vu menažeriju.

— »Pak kak ti se je dopalo?» zapital ga je gosponar na večer.

— »Ali gospodine, odgovoril je inoš — »to im je sve švindl, in; takvih životinji niti nega na svetu.»

— »Ti Miško, poveč mi, kaj znamekuje on kokot (pevec na turnu cirkve)?»

— »Znaš, Vanček, to ti zasigurno je znamenje, da gospon plebanuš radi piceke jedu.»

Pozna ga.

Lajtnant: »No regrut, počem ti poznaš našega gospona kapitana?»

Regrut: »Po čerlenim nosu i po velikih vuhi.»

Jedna bogata gospa došla je na »bal» vu jako ljepoj i dugoj opravi. Ali na nesreću pri plesanju stane njoj jeden gospon na opravu. — Ona srdito reče tomu gosponu: »Vol, kaj nemate oči?! — Na to on njoj mirno odgovori: »Ja nisem znal da krava ima tak dugi rep.»

— »Ali Imbrek, kak moreš »teci» reći da je bedasta? Idi taki k njoj pak reći, da ti je žal!»

— Imbrek je taki otišel i rekel je teci: »Draga teca meni je jako žal, da si tak — bedasta.»

Otec: No Karlek, ti si bil opet denes vu skoli zaprt?

Sin: Žalibože jesem, dragi japica. Im ia navek velim, da nebude prvlje na svetu bolje, dok se nebude škola od navuka od delila,

Mali Karlek (svojemu debelomu otcu): Pomisli si japica, ja sam denes na senjmu videl vola, koj je bil puno deblješi i vekši od — tebe!

Otec: »Ako mi još jedankrat doneseš takvo zločesto svedočanstvo, budem te onda pošteno zmlatil.»

Sin (dijak): »Ali japica ja si nemrem pomoći.»

Otec: »Kak to?»

Sin: »Navučitelj mi je rekel, ti si bukveš kak je god i tvoj otec, zato nije čudo da si i ti onakov osel.»

— **Na imendan Njegovoga Veličanstva** se je vu Csäktornyí takaj sveta meša obdržavala, na kojoj prisutni su bili gospona oficiri ulanerskog regimenta, varško občinstvo, sve škole i vno go pućanstva Svetu mešu služil je Veleč. gosp. Rosman Robert gvardiab. Stani oblastih i drugehiže bile su zastavami okinćeai.

— **Oroslan med občinstvom.** Debrecinsko občinstvo imalo je sreću, da vu tamošnjoj menezariji vidi nekaj izvan programa. Za vreme produkcije skoči iznenada jeden oroslan iz krletje, vgrizne slugu, pak ga pohiti med občinstvo. Vu sredini gledališta stane oroslan, pak pogledne malo publikuma, kak da bi si izebrał onoga, kojega bude raztrgal. Ali vu toj minuti hitili su slugi menezarije veliki gunj na oroslana — pak su ga tak vlovili

559 3--10

A PAULA

sóskúti

FORRÁS természetes hazai diuretikus gyógy-
ásványvíz. Leghírnevesebb orvos-professoraink
kiváló gyógyeredményeket érnek el vele minden-
nemű hurutos gége-, epe-, vese-, hólyag- és májbetegségeknél és a **legakutabb gyomor** betegségekénél is
biztos hatása van.

Főszéles és különleges gyógyszer gyomorégés ellen és vizeleti zavaroknál.
Kapható minden jobb fűszer- és ásványvízkereskedésben.

Muraköz és Alsólendva egyedüli főelárusítói:
STRÁHIA TESTVÉREK Csáktornyán.

NESTLÉ-JEVO
— **BRAŠNO ZA DJECU** —
(Kíndermebl)
Davno priznana hrana za zdravu i bolesnu
djecu kao što i bolujuće na želudcu.
Zaštićuje i čuva protiv povraćanja, prolievu
i kožnim osipinama.
Sadržaje najbolje alpinsko mlieko
Brošure „O njezi djece“ šalje na zahtjev
badava **HENRI NESTLÉ,**
Beč, I., Biberstrasse 11.
Sobova ee o svim izjavama i dogovorima po E 120.

Gabona ára k. — Cienu žitka.

mmázsa	I m-cent,	kor. fill.
Buza	pšenica	19.50 —
Rozs	Hrz	15.00 —
arpa	Ječmen	15.00 —
Zab	Zob	15.20 —
Kukoricza új	Kuruzza nova	13.50 —
Fehér bab új	Grah beli	18.00 —
Sárga bab	• zuti	15.00 —
Vegyés bab	• zmšan	14.60 —
Kendermag	Konopljenosem	20.00 —
Lenmag	Len	22.00 —
Tökmag	Košice	20.00 —
Bükköny	Grahorka	15.50 —

Puhává és tartóssá teszi a bőrt.

Globin
Schulz és részvény társaság
Eger és Lipcse
Grand Prix
1904 St. Louis világtállás
a legjobb és legfinomabb czipórisztifoszer

Fáradtság nélküli remek korom-fekete fényt állít elő.

3339. sz. 907.

Arverési hirdetmény.

A perlaki kir. járásbíróóság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Grasic János (nős Goricsanec Máriával) szobolcái lakosnak — Grasic Miklós ugyanis mint kk. János, Ignác, Klára és Juli gyermekei st. gyámja valamint Grasic Franciska szobolcái lakosok elleni vagyonszociális megszüntetése iránti ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék (a perlaki kir. járásbíróóság) területén fekvő Szobolcái községi 20 sz. sztykvbén A I. 1 sor 20 hrsz. a foglalt 20 árverési számú ház, udvar és kert az ezután járó aránylagos legelő és erdőiletménynek a b. 12 sorszám alatt özv. Grasic Menyhértné sz. Juratic Anna szobolcái lakos javára bekeblezett özegeyi haszonélvezeti szolgálmi jog fenntartása nélkül 1317 kor. kikiáltási árban mint becsárban az

1907. évi október hó 21-én d. e. 8 órakor Szobolcái község házában dr. Tamás János perlaki ügyvéd vagy helyettese közbenjöttéivel megtartandó árverésen a becsáron alul is eladatni fog.

Venniszándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltásiár 10% bánatpénz fejében letenni, s a vevő a vetelért 3 egyenlő részletekben lefizetni köteles és végre az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt alulírt tkvi hatóságnál és Muracsány község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság, mint tkvi. hatóság. Perlak, 1907. július 29-én. 563

Keillakk

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fillér.
Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.
Keil-féle szalmakalapfesték minden színben.

536 6—6

Mindenkor kaphatók.

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyán. — Horvat A. Varazsdon.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipszítja; üvegben —30, —60, 1. — és 2.— koronáért kapható

TIRGRAM TINKTURA

esakis Poloskák ellen üvegekben —40, —80, 120, 260 és 5. K. kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Kapható: Stráhia Testv. és ifj. Premecz Miklós cégnél.

HIRDETMEŒNY.

JURCEVEG KÖZSÉG tulajdonát képező, a kisszabadkai vasuti állomás közelében levő

községi koresma

1907. évi október hó 6-án délután 2 órakor

kezdődő nyilvános árverésen 1908. január hó 1-től számítandó 3 évi időtartamra Jurcevegen a községbirónál haszonbérbe fog adatni.

Árverési feltételek a szobolcái körjegyzőnél betekintethetők.

Jurceveg, 1907. szeptember hó 27.

Puhr Mihály
jegyző.

Loncsarics Antal
bíró.

Arverési hirdetmény.

OREHOVICZA KÖZSÉG alulírott előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező 22 népsorszám alatt levő

korcsmahelyiség

melléképületeivel és konyhakerttel együtt 1907. évi október hó 7-én d. e. 9 órakor az orehoviczai körjegyző irodában nyilvános árverés útján 1908. évi január hó 1-től kezdődő 3 évre bérbe fog adatni.

Árverési feltételek az árverés megkezdése előtt fognak megállapíttatni.

Orehoviczán, 1907. évi szeptember hó 26-án.

Pintarics Pál
körjegyző.

560 2—2

Sengula Alajos
bíró.

iparos és kereskedő előfizetőink czégét
e rovatban díjmentesen közöljük.

IPAROS és KERESKEDŐ előfizetőink névjegyzéke.

iparos és kereskedő előfizetőink czégét
e rovatban díjmentesen közöljük.

Bádogos:

Hübsch Manó, (faazónraktár) Csáktornya
Dorner Sándor

Börkereskedő:

Máyer Testvérek, Csáktornya

Borbély és fodrász:

Nádasdi Nándor, Csáktornya
Mik Szilárd,

Butorraktár:

Schwarz Lipót, Vараzdin

Czukrász:

Kertész Lajos, Csáktornya,

Czipész:

Masznak József, Csáktornya

Divatáruház:

Herzer Izidor, Csáktornya
Liszt és Brodnyák, Strido

Eredeti Singer varrógépek:

Singer Co., Árpád-utca Csáktornya

Épület és műlakatos:

Horváth István Csáktornya

Férfi szabók:

Ivacsics Ignác, Csáktornya

Férfi és női divatárú:

Zrínyi Viktor, Csáktornya

Fűszerkereskedések:

Todor R. utóda, Csáktornya
Gráner Testvérek, " "
Mráz testvérek, " "
Ifj. Premecz Miklós, Perlak
Sostarics Pál, Szombathely
Szeiverth Testvérek Vesselőny-utca

Kávéházak:

Hajas József, Csáktornya
Horváth Géza, " "
Gerstmann Lipót, " "

Képfestő:

Scheiber Mór, Csáktornya

Kőfaragó és sirkő készítő:

Tersztenyák Bódog, Csáktornya

Likörgyár:

Hochsinger M. és fiai, Csáktornya
készíti a híres »Glória« sorsorszeszt
12 üveg bérmentve 5 korona

Mészáros:

Nuzsy Mátyas, Csáktornya

Órás és ékszerész:

Pollák Bernát, Vараzdin

Pezsgőgyár:

Muraközi pezsgőgyár, Csáktornya

Pék:

Stolezer József, Csáktornya

Rőfőskereskedő:

Hirschsohn Testvérek, Csáktornya

Szobafestő és mazoló:

Vidovics János Csáktornya

Szállító és deszkakereskedő:

Lobi Mór és tá., Csáktornya

Tej és tejtermékek:

Csáktornya környékéről szállít
Banyavári gazdaság.

Üveg és porcellan kereskedő:

Todor R. utóda, Csáktornya

Url- és női divat, játék és díszműárú:

Kellemen Béla, Csáktornya

Vaskereskedés:

Prostenik Gusztáv, Csáktornya
Beryák Károly, utóda

Vászonkereskedő:

Szivoncsik Antal, Csáktornya

Vendéglők:

Hajas József, Csáktornya
Pecsnik Ottó, " "
Hencsey Gábor, " "
Antonovics József, " "
Beesey Albert, " "
Horváth Mihály (Fehér galamb) " "
Horváth Géza, " "
Kellemen Imre, " "
Mraz János, " "
Prusnitz Alföld, " "
Deutsch Zsigmond, " "
Schlesinger Mór, " "
Mihálik Ferenc, " "
vendéglő a vasúthoz " "
Singer salonné, Szobolcsa
Kálbirtani Ferenc, Strido

Zengora készítő, hangoló és raktáros:

Wagner József, Csáktornya
Erzsébet királyné tér 10. Nagykanizsa

10-13

Könyv-papír- és zeneműkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet: Strausz Sándor Csáktornya.

Strausz Oszkár

A Primás Kisasszony

(Ein Walzertraum.)

Operette 3 felvonásban.

2 füzet ára 6 korona.

kapható

Strausz Sándor

könyvkereskedésében Csáktornya.

Bischitzky Miksáné. Nagykanizsa.

Nagy választék új és átjatszott
zongorák, pianinók, fushar-
moniumok és cimbalombokban

Részletfizetésre is!

Hangszerek bérbe adatnak. 994 15-20

Világkiállítás St. Louis 1904 legfőbb kitüntetés Grand Prix

Globusz

fém tisztító
kivonat

minden más tisztítószer felülmúl

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

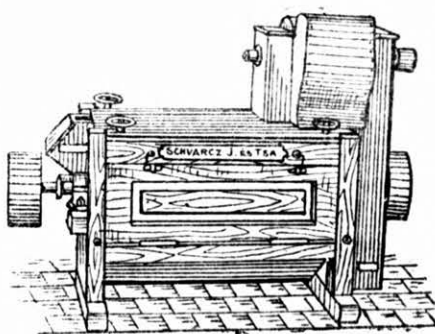
Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda

árjegyzéket

Levélczím: 872 37-52

„AGRARIA“ Budapest, Váci-út 2.

DÁRIUS

Hántoló és hegyező-gép.

Cörvényesen védett in
fekvőszerkezettel, mun-
kahözben szabályozha-
tó surlaköpennyel és
surla- verőkkel.

Kérjen árat.

Schvarcz József
és Társa

műszaki iroda és raktár.

Gépszijgyár. Budapest

V, Váci-körút 26.

864 36-52